A TANTÁRGY ADATLAPJA

Vallásfilozófia- és vallástörténet

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Teológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	REFORMÁTUS VALLÁSPEDAGÓGIA
1.7. Képzési forma	nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	**Vallásfilozófia- és vallástörténet**			A tantárgy kódja	**TLM1204**
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Püsök Sarolta, habilitált egyetemi docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Nagy Eszter egyetemi tanársegéd				
2.4. Tanulmányi év	I.	2.5. Félév	2.	2.6 Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1. Heti óraszám	**3**	melyből: 3.2. előadás	**2**	3.3. szeminárium/labor/projekt	**1**
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	42	melyből: 3.5. előadás	28	3.6 szeminárium/labor	**14**
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					**óra**
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összóraszámmal)					7
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					7
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					**56**
3.8. A félév összóraszáma					**98**
3.9. Kreditszám					**4**

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Okostábla, vetítő, szakkönyvek, filozófiai lexikonok, szemléltető eszközök
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	Okostábla, vetítő, szakkönyvek, filozófiai lexikonok, szemléltető eszközök

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)[1]

[1] A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is,

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CP3.b.	- vallási tevékenységeket népszerűsít
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	**Kompetencia**
CT1.a.	- filozófiai, etikai és vallási ismereteket alkalmaz

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)[2]

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetencia kódja	**Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)**	**Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)**
CP3	A hallgató / végzett osztályozza a ceremóniákat, leírja a keresztény rítusokat és szertartásokat (általános vagy bizonyos csoportokra jellemző formáikat), történeti fejlődésükben és jelenlegi gyakorlatukban.	A hallgató / végzett rituális cselekményeket végez és szentségi szövegeket használ a ceremóniák során, például: istentisztelet (Szent Liturgia), keresztség, ordinációk, temetési szertartások, konfirmáció és más vallási ceremóniák.
CT1	A hallgató / végzett leírja a keresztény erkölcsi elveket és normákat, rendszerezi az etikai fogalmakat (pl. jó, rossz, bűn, büntetés, erkölcsi jutalom stb.), és különbséget tesz saját és mások cselekedetei között, azok következményeit értve és előre látva a társadalmi értékek és az Evangélium szemszögéből.	Reflexív gondolkodás alapján a hallgató / végzett alkalmazza a keresztény erkölcsi elveket és normákat.
		...

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
A hallgató: • ismeri a vallástörténet alapfogalmait, főbb fogalomrendszereit és a vallási jelenségek tudományos vizsgálatának alapelveit; • megérti a vallás szerepét az emberi kultúrák, társadalmak és történelmi folyamatok kialakulásában, valamint képes értelmezni annak értelmi, érzelmi és akarati dimenzióit; • átfogó ismeretekkel rendelkezik az ókori kultúrák és a jelentősebb világvallások történetéről, különös tekintettel arra a vallási, kulturális és történeti környezetre, amely a kereszténység kialakulásának hátterét jelentette, és amelyhez a Biblia világa is kapcsolódik; • ismeri a különböző világvallások földrajzi és történeti elterjedését, kutatásuk főbb forrásait (szent iratait), alapító személyiségeit, történeti fejlődésük főbb állomásait, kultikus gyakorlatait, erkölcsi tanításait, túlvilággal kapcsolatos elképzeléseit és jelentősebb mítoszait; • ismeri az egyes vallási hagyományoknak a keresztény tanítással megegyező, hasonló vagy attól eltérő alapvető elemeit, valamint a kortárs vallási gondolkodásban megjelenő vonzó vagy népszerű vallási irányzatokat; • megérti a vallási hagyományok közötti hasonlóságok és különbségek teológiai, kulturális és történeti jelentőségét.

ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

[2] Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
A hallgató képes: • elemezni és értelmezni különböző vallási hagyományok szövegeit, mítoszait, szimbólumait és tanításait történeti, kulturális és vallástudományi szempontból; • összehasonlítani a világvallások alapvető tanításait a keresztény hit tartalmaival, felismerve a kapcsolódási pontokat, valamint a lényeges különbségeket; • értelmezni az egyes vallások istenképének, transzcendenciafelfogásának, erkölcsi tanításainak és vallási gyakorlatainak összefüggéseit; • kritikusan értékelni a különböző vallási nézeteket és kortárs vallási jelenségeket, különbséget téve a tudományos elemzés, a teológiai értékelés és a személyes hitbeli meggyőződés szempontjai között; • érvekkel alátámasztva bemutatni és képviselni saját keresztény meggyőződésének alapvető értékeit, miközben tiszteletben tartja más vallási hagyományok képviselőinek identitását; • alkalmazni a vallásközi párbeszéd, a kulturális érzékenység és az empatikus kommunikáció alapelveit különböző vallási és kulturális környezetekben.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	**Didaktikai módszerek**	**Megjegyzések**
1-2. Bevezető kérdések, alapfogalmak tisztázása. A vallás eredetéről, lényegéről. A keresztyénség viszonyulása más vallásokhoz. A törzsi vallás, a nemzeti vallások Az egyiptomi vallás.	Előadás, a hallgatók interaktív bevonása	**PÜSÖK Sarolta: 2012, 1-44**, G.Van Der LEEUW: 2001, 297–398, 589–592.;ERDŐ János: 2000, 1–14.,16–22., 23–28. Dr. NAGY Antal Mihály: 1999, 13–34. KOVÁCS Ábrahám: 1999, 34–54. Hans KÜNG: 1994, 123–147. Mircea ELIADE: *Vallási hiedelmek és eszmék története I*., 1998, 7–55., 79–104.
3-4. A mezopotámiai vallás. A görög vallás	– " –	**PÜSÖK Sarolta: 2012, 46-73**, Mircea ELIADE: *Vallási hiedelmek és eszmék története I-II*., 1998, I. 55–79., 216–231., 231–253., *II*., 1998, 89–112. , ERDŐ János:, 2000, 29–35., 36–40., 40–44., 47–53. Everett FERGUSON:, 1999, 135–146.
5-6. Misztériumvallások a hellenisztikus korban. A kanaáni vallás.	– " –	**PÜSÖK Sarolta: 2012, 74-108**, Mircea ELIADE: Vallási hiedelmek és eszmék története I., 1998, 112-145, 125-144, 253–264, 310–324. ERDŐ János:, 2000, 45–46, 61–66. Everett FERGUSON: 1999, 213–250.
7-8. Judaizmus.Mazdaizmus. Taoizmus. Konfucionizmus.	– " –	**PÜSÖK Sarolta: 2012, 179-192**, 108-122, 147-161, Mircea ELIADE: Vallási hiedelmek és eszmék története, I–III. 1998, I. 144–165, 264-291, 291–310, II. 7-21, 21-39,197–220, III. 131–155. ERDŐ János: 2000, 69-79, 110-113, 113-118, 123–150.
9-10. Az idiai vallás eredete, Brahmanizmus, Hinduizmus	– " –	**PÜSÖK Sarolta: 2012, 124-145**, Mircea ELIADE: Vallási hiedelmek és eszmék története I-II., Osiris kiadó, Bp. 1998, I. 165-189, 189-216, II. 39-61, 185-197.; ERDŐ János: 2000, 80-84, 84-89, 89-90, 90-93.
11-12. Buddhizmus	– " –	**PÜSÖK Sarolta: 2012, 162-178,** Mircea ELIADE: Vallási hiedelmek és eszmék története II., Osiris

		kiadó, Bp. 1998, 61-70, 72-75, 76-89, 168-185, III. 224-242; ERDŐ János:, 2000, 94-97, 97-102, 102-106, Edward CONZE:. 2000, 1-119, 119-172
13-14. Iszlám I-II., Etikai mérce a világvallásokban – (párbeszéd), Az üdvözülés kérdése a világvallásokban –(párbeszéd)	– " –	**PÜSÖK Sarolta: 2012, 193-209,** Mircea ELIADE: Vallási hiedelmek és eszmék története III., Osiris kiadó, Bp. 1998, 57-75, 99-130.; ERDŐ János: 2000, 151-155, 155-161.; KORÁN + SIMON Róbert: 2001, 421-509.; William MONTGOMERY WATT: 2000, 1-58, 123-169., 58-103

Könyvészet:

A - Kötelező:

1. PÜSÖK Sarolta: *Vallások, mítoszok és vallásfilozófiai irányzatok/ Vallástörténeti jegyzetek,*, Kolozsvár/Cluj-Napoca -Ro, Egyetemi Műhely Kiadó, 2012
2. ELIADE, Mircea: *Vallási hiedelmek és eszmék története I–III*., Osiris kiadó, Bp. 1998
3. ERDŐ János: *Vallástörténelem* (egyetemi jegyzet), Kolozsvár, 2000
4. G.Van Der LEEUW: *A vallás fenomenológiája*, Osiris kiadó, Budapest, 2001, 297–398, 589–592.
5. Dr. NAGY Antal Mihály: *A keresztyénség és a vallások*, in: Napkelettől – Napnyugatig, Vallástörténeti tanulmányok I., Ref. Zsinati Iroda, Budapest, 1999, 13–34.
6. KOVÁCS Ábrahám: *Különböző teológiai megközelítések más vallásokhoz*, in: Napkelettől – Napnyugatig, Vallástörténeti tanulmányok I., Ref. Zsinati Iroda, Budapest, 1999, 34–54.
7. KÜNG, Hans: *Világvallások etikája* (Projekt Weltethos), Egyházfórum – Budapest, 1994, 123–147.
8. FERGUSON, Everett: *A kereszténység bölcsője*, Osiris kiadó, Bp.1999, 135–250.
9. CULLMANN, Oscar: *A karácsony ünnepének kialakulása és a karácsonyfa eredete*, Budapesti Ref. Teológiai Akadémia, Budapest, 1992, 1–39
10. CONZE, Erward: *A buddhizmus rövid története*, Akkord kiadó, Bp. 2000
11. KORÁN + SIMON Róbert: *A korán világa*, Helikon kiadó, Budapest, 2001, 421-509.
12. MONTGOMERY WATT, William: *Az iszlám rövid története*, Akkord kiadó, Bp. 2000,.

B - Ajánlott.

1. AMSTRONG, Karen: *Isten története – A judaizmus, keresztyénség és az iszlám 4000 éve*, Európa, Bp, 1997
2. AMSTRONG, Karen: *Mohamed- az iszlám nyugati szemmel*, Európa könyvkiadó, Budapest, 1998
3. Bassam Tibi: Keresztes háború és dzsihád, Corvina, Budapest, 2003
4. DOBROVITS Aladár: *Irodalom és vallás az ókori Egyiptomban*, Bp. 1979
5. ELIADE, Mircea: *A szent és a profán*, Európa Könyvkiadó, Bp., 1987
6. ELIADE, Mircea: *Az örök visszatérés Mítosza*, Európa, Bp., 1998
7. GERMANUS Gyula: *Allah Akbar!* Szépirodalmi könyvkiadó, Budapest, 1973
8. GERMANUS Gyula: *Kelet varázsa! Magvető könyvkiadó*, Budapest, 1978
9. von GLASENAPP, Helmuth: Az öt világvallás, Gondolat kiadó, Bp.1984
10. GRAVES Róbert: *Görög mítoszok, I–II*., Bp.1981.
11. KÁKOSY László: *Az ókori Egyiptom története és kultúrája*, Osiris kiadó, Bp. 1998
12. KNITTER, Paul F.: *No Other Name? A critical survey of Christian attitudes toward the world religions*, New York, 1985
13. KÜNG, Hans – Heinrich von STEINTENCRON: *Párbeszéd a hinduizmusról*, Palatinus, Bp. 1999
14. KÜNG, Hans – Josef von ESS: *Párbeszéd az iszlámról*, Palatinus, Bp.1998
15. KÜNG, Hans – Julia CHING: *Párbeszéd a kínai vallásról*, Palatinus, Bp. 2000
16. LIPTAY Lothar: *A keresztyénség viszonya más vallásokhoz*, Kalligram, Pozsony, 2003
17. *MITOLÓGIAI ENCIKLOPÉDIA*, Gondolat kiadó, Bp. 1988
18. PUSKÁS Ildikó: *Lélek a körforgásban*, Balassi kiadó, Budapest, 2000
19. PÜSÖK Sarolta: *Kultuszkritika a kisprófétáknál* – in. Református Szemle, Kolozsvár, 2004/4. 347–371
20. PÜSÖK Sarolta: *Vallás, vallások és etika viszonya* – in. Református Szemle, Kolozsvár, 2005/3. 306–318.
21. SIMON Róbert: *Vallás, Vallástudomány, Vallástudósok*, Corvina, Budapest, 2020
22. ROMÁN József: *Mítoszok könyve*, Gondolat, Budapest, 1963.

23. SKILTON, Andrew: *A buddhizmus rövid története*, Corvina, Budapest, 1997		
8.2 Szeminárium / Labor	**Didaktikai módszerek**	**Megjegyzések**
Ízisz és Ozirisz története	A hallgatók referátumai – ill. ezek megbeszélése, mitológiai és vallásfilozófiai szövegek elemzése csoportmunkában	
Istár	– " –	
Világteremtés a görög mitológiában	– " –	
Világteremtés az ugariti mítoszokban	– " –	
Gilgames eposz	– " –	
Zeuszhoz kapcsolódó történetek	– " –	
Démétér és Perszephoné története	– " –	
Düonüszosz	– " –	
Buddhával kapcsolatos legendák	– " –	
Taoista szövegek ismertetése	– " –	
Konfucionista szövegek ismertetése	– " –	
Korán - részletek ismertetése	– " –	
Vita az üdvösség kérdéséről a világvallások különféle megközelítése szerint	Vita, megbeszélés	
Vita etikai kérdésekről a világvallások különféle megközelítése szerint	Vita, megbeszélés	
Könyvészet: Lásd a kurzusoknál		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok[3]	9.2 Értékelési módszerek[4]	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	Minden vizsgakérdésnél legalább a min. átmenő jegy elérése	Szóbeli vizsga	80%
9.5 Szeminárium/ Labor	Értelmes, világos előadásmód, szakszerű érvelés	Kiselőadások tartása a szemináriumok témáiból, ill. csoportmunka (szövegelemzés, vita)	A vizsgára jelentkezés feltétele, ill. a jegy 20%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Az egyes témakörökhöz kapcsolódó kérdések 50%-ának a megválaszolása az előadások ill. a kötelező szakirodalom alapján.			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)[5]

[3] Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

[4] Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

[5] Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: *„Nem alkalmazható".*

	○	**A fenntartható fejlődés általános ikonja**
		Nem alkalmaz-ható

○	○	○	○	○	○	○	○	○

Kitöltés időpontja:

2026.08.17.

Előadás felelőse:

Dr. habil. Püsök Sarolta, egyetemi docens

Szeminárium felelőse:

Drd. Nagy Eszter, egyetemi tanársegéd

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

...

Intézetigazgató:

Dr. Péter István